

Bijlage

Stand van zaken van de afzonderlijke aangekondigde acties in het kader van het IBO-eindrapport "Nederland op slot? De Europese en Nederlandse natuurbeschermingswetgeving nader bezien" uit 2003.

Inleiding

Hoofdpunten van de conclusies en aanbevelingen uit het IBO-rapport waren:

- Er is maatschappelijk draagvlak voor de doelstellingen van de richtlijnen en om de implementatie ervan te verbeteren
- De knelpunten liggen vooral op het gebied van communicatie en voorlichting, verheldering van beleidsbepaling en inzicht in de landelijke verspreiding van soorten.

De aanpak van de problemen werd volgens een stappenplan volgtijdelijk voorgesteld:

- a. Eerst zoeken naar oplossingsrichtingen binnen de nationale wet-en regelgeving
- b. Als dit onvoldoende soelaas biedt, vervolgens zoeken naar aanpassing van de nationale wet-en regelgeving
- c. Als dit ook geen soelaas biedt, uiteindelijk zoeken naar aanpassing van de Europese richtlijnen zelf

Bij de aanpak van problemen heeft het kabinet de voorgestelde drie-fasen-aanpak onderschreven en zich in eerste instantie gericht op de verbetering van de uitvoering.

Per aanbeveling van het IBO-rapport heeft het kabinet in 2003 een gedetailleerde reactie gegeven. In deze bijlage is per reactie en aangekondigde actie aangegeven welke resultaten er in de afgelopen twee jaar zijn behaald.

Stand van zaken per actie

1. Verbetering van de onderlinge communicatie

Actie: Het instellen van een overlegplatform om de communicatie over de (toepassing van de) natuurbeschermingswetgeving tussen overheden, bedrijfsleven en natuurbeschermingsorganisaties te verbeteren.

Stand van zaken:

Het reeds bestaande overlegplatform Taskforce Impuls Soortenbeleid op bestuurlijk niveau (die zich met name richt op een verbetering van de uitvoering van de in de Flora-en faunawet vastgelegde soortenbescherming) heeft enkele belangrijke resultaten opgeleverd op het gebied van soortenbeleid, zoals bijvoorbeeld overeenstemming over gedragscodes voor vrijstellingen van ontheffingen, en het doen vervaardigen van een website waarmee burgers, bedrijven en organisaties sneller en doelmatiger duidelijkheid krijgen over vergunningen en ontheffingen. Het algemene beeld is dat het maken van besluiten en het versneld rondgaan van de informatie door de Taskforce erg wordt gewaardeerd door de deelnemende organisaties.

Daarnaast bleek er bij de organisaties geen behoefte om deze (bestuurlijke) Taskforce te verbreden naar het onderwerp van Natura 2000-gebieden en de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998.

Deze behoefte bleek wel te bestaan op werkvloerniveau. Dit overleg voor maatschappelijke organisaties en bracheorganisaties is ingesteld en onder voorzitterschap van LNV in 2005 inmiddels tweemaal bijeengekomen. De overleggroep komt driemaal per jaar bijeen. Resultaat van het overleg is meer duidelijkheid naar de verschillende organisaties, zodat deze in hun werk beter rekening kunnen houden met de natuurwetgeving, en een uitwisseling van standpunten en ervaringen. Tenslotte wordt sinds 2003 een het tweemaandelijks interdepartementaal overleg op werkvloerniveau de voortgang van de IBO-acties nauwlettend gevolgd.

2. Verbeteren beleidsbepaling, voorlichting en toetsing van de naleving

Actie: Verbeteren van beleidsbepaling, voorlichting en toetsing van de naleving, middels het bevorderen van het nemen van eigen verantwoordelijkheid door organisaties, de concretisering van de wetgeving middels beleidskaders en het instellen van een centrale helpdesk.

Stand van zaken:

- *Eigen verantwoordelijkheid:* De verschillende ministeries bespreken in een tweemaandelijks interdepartementaal Taskforce-overleg de stand van zaken met betrekking tot de natuurwetgeving en hierin wordt duidelijk dat ieder ministerie zijn verantwoordelijkheid neemt en rekening houdt met de wetgeving: bij projecten waar Rijksoverheidsorganisaties bij betrokken zijn, wordt de natuurwetgeving nadrukkelijk meegenomen, zoveel mogelijk in een vroegtijdig stadium. Middels communicatiemiddelen als brochures, nieuwsbrieven en websites worden andere organisaties ook bereikt.
- *Beleidskaders:* Handreikingen en handleidingen helpen de complexe wetgeving begrijpelijker te maken, zodat vergunnings- en ontheffingsverleners hun taken eenduidiger en effectiever kunnen doen en aanvragers beter weten wat van hen verlangd wordt. Er zijn inmiddels handreikingen verschenen over de toepassing van het beschermingsregime voor de Vogel- en Habitatrichtlijn, met onder meer een handreiking voor de vergunningverlening Natuurbeschermingswet 1998 en het opstellen van beheerplannen. Dit voorjaar van 2006 verschijnt ook een handleiding voor het verlenen van ontheffingen Flora- en faunawet voor ruimtelijke ingrepen. Diverse departementen zijn betrokken bij de publicaties, met name Defensie en V&W, en ook de provincies. Daarnaast is er een goed ontvangen brochure verschenen over de Flora- en faunawet, waarin duidelijk wordt hoe - eventueel via gedragscodes - vrijstellingen van ontheffingen kunnen worden verkregen (zie ook actie 4). Dit vermindert de administratieve lastendruk bij aanvrager en verlener.
- *Centraal aanspreekpunt:* sinds februari 2005 kan men het LNV-Loket gratis telefonisch bereiken wanneer overheden en anderen vragen hebben over de uitvoering van de regelgeving en zij hun antwoorden niet op de verbeterde website www.minlnv.nl/natuurwetgeving kunnen vinden.
- *Voorlichtingsrondes:* aangekondigd is dat het Rijk een vervolg zou plannen op de in 2002 en 2003 uitgevoerde voorlichtingsrondes. In verband met de inwerkingtreding van de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in oktober 2005 zijn er in samenwerking met de provincies verschillende voorlichtingsbijeenkomsten gestart voor belanghebbenden. In september 2005 zijn eerst vier bijeenkomsten georganiseerd voor provincies, gemeenten en waterschappen. Doel hierbij was om de uitvoering van de wet door deze overheden te faciliteren en ze voor te bereiden op hun rol van voorlichter. Sinds oktober 2005 houden de provincies vervolgens zelf, per provincie, voorlichtingsbijeenkomsten voor bedrijfsleven, belangengroepen, natuurbeschermers etc. Dit alles gebeurt in samenwerking tussen LNV, provincies en IPO, en op sommige punten met VNG. Tenslotte heeft LNV in oktober en november 2005 ook regionale bestuurlijke dialogen gehouden, om ook op bestuurlijk niveau stil te staan bij de inwerkingtreding van de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 en de nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling die daaruit voortvloeit. De bijeenkomsten en dialogen zijn door de deelnemers goed ontvangen.

3. Opstellen beheerplannen

Actie: Opstellen van beheerplannen en formuleren van instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden, ondersteunt door een kader voor beheerplannen.

Stand van zaken: Beheerplannen kunnen het aantal aan te vragen vergunningen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 beperken en vereenvoudigen. Wat betreft de Natura 2000-gebieden bestaat naast de natuurbeschermingswetvergunning voor individuele situaties de mogelijkheid vrijstelling voor bepaalde activiteiten te verlenen, die o.a. zijn opgenomen in een beheerplan. Wanneer voldoende concrete informatie over activiteiten aanwezig is, zou bij het vaststellen van een beheerplan de habitattoets uitgevoerd kunnen worden en kunnen onschadelijke activiteiten in het beheerplan opgenomen worden. Geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen geven meer

duidelijkheid over wat wel en wat niet in een gebied mogelijk is en op welke wijze rekening gehouden moet worden met de aanwezige wilde flora en fauna. Onzekerheid en mogelijke vertraging door onduidelijkheid bij projecten worden hiermee verminderd. Het project "Natura 2000" werkt intensief aan het voorbereiden van een kader voor beheerplannen en het formuleren van landelijke instandhoudingsdoelstellingen (die daarna weer worden uitgewerkt per gebied). Beide producten zijn in oktober van 2005 gereedgekomen, waarbij de instandhoudingsdoelstellingen nog in concept-vorm zijn. Dit voorjaar zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd over de definitieve instandhoudingsdoelstellingen en over het proces van aanwijzing van de Natura 2000-gebieden.

4. Beperken belemmerende werking soortenbescherming

Actie: Opstellen van gedragscodes, teneinde onevenredige belemmering van bedrijfsactiviteiten te voorkomen.

Stand van zaken: Om onnodige beperkingen van maatschappelijke en economische ontwikkeling te vermijden, heb ik de Flora-en faunawet begin 2005 vereenvoudigd middels een AMvB betreffende artikel 75. Met de wijzigingen zal minder vaak dan voorheen een ontheffing aangevraagd moeten worden, en het is mijn verwachting dat hierdoor de administratieve lastendruk wordt verlicht. Met dit besluit heb ik ook een nieuw instrument voor de bescherming van soorten geïntroduceerd: de gedragscode. Met deze wijziging wil ik de mogelijkheid bieden aan bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties om de bescherming van soorten vanuit de eigen verantwoordelijkheid en op eigen wijze oppakken.

Gedragscodes bij bedrijven of sectoren voor de omgang met de Flora-en faunawet kunnen helpen de administratieve lasten bij ontheffingsverleners en -aanvragers te verminderen. Bedrijven of sectoren kunnen gedragscodes opstellen waarin zij beschrijven op welke wijze zij werkzaamheden uitoefenen zonder dat beschermde dieren en planten hiervan nadeel ondervinden. Een dergelijke gedragscode behoeft mijn goedkeuring. Als gehandeld wordt conform een goedgekeurde gedragscode geldt een vrijstelling van de verboden van de Flora- en faunawet, bijvoorbeeld het opzettelijk verontrusten of het doden van beschermde dieren. Het is dan niet meer noodzakelijk om ontheffingen aan te vragen. Dit vermindert de administratieve lastendruk bij aanvrager en verlener. In februari van 2005 heb ik de gedragscode van de bosbouwsector goedgekeurd. Verschillende sectoren of koepelorganisaties zijn bezig met het opstellen van een gedragscode. RECRON/HISWA heeft de gedragscode voor goedkeuring voorgelegd. Unie van Waterschappen heeft de gedragscode klaar en wil deze op korte termijn voorleggen voor goedkeuring. Er is verder een gedragscode in voorbereiding voor bouwondernemers en projectontwikkelaars (opgesteld door Bouwend Nederland en NEPROM). Het IPO laat een gedragscode opstellen voor het beheer van provinciale wegen. In vervolg op de "gedragscode zorgvuldig bosbeheer" stelt het Bosschap nu samen met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, De Landschappen en SBNL een gedragscode voor natuurbeheer op. De land- en tuinbouwsector stelt een gedragscode op voor maaibeheer in relatie tot weidevogels (getrokken door NLTO). Ten slotte stellen diverse gemeenten een gedragscode op. De VNG wil daar nu een coördinerende rol in nemen. Het opstellen van een gedragscode is de verantwoordelijkheid van degene die werkzaamheden uitvoert in de openbare ruimte. Aangezien het een nieuw instrument is faciliteert en adviseert mijn ministerie waar nodig en gewenst. Ik heb het onderzoeksinstituut Alterra gevraagd om een toetsingskader voor de goedkeuring van gedragscodes op te stellen. Dit zal binnenkort gereed zijn.

5. Protocol voor te verrichten soortenonderzoek en houdbaarheidsdatum vergunningen

Actie: Een protocol opstellen voor te verrichten soortenonderzoek en het leveren van een houdbaarheidsdatum voor vergunningen.

Stand van zaken: Een protocol voor soortenonderzoek zal bij projecten meer zekerheid geven aan aanvragers. Wanneer volgens het protocol onderzoek wordt gedaan en de vergunning of ontheffing wordt verleend, houdt dit in dat wijzigingen in de aanwezigheid van soorten tijdens dat project niet betekent dat er meer onderzoek of andere verplichtingen aan de orde zijn.

Om de verbetering van de gegevensvoorziening te bespoedigen en de openstaande vragen te beantwoorden heeft de Taskforce Impuls Soortenbeleid mij in november 2005 het advies gegeven voor de oprichting van een Gegevensautoriteit natuur. De autoriteit zal ook bovenstaande acties uitwerken. Ik heb besloten om dit advies over te nemen en zal er zal een project worden gestart om dit in overleg met betrokken ministeries en marktpartijen uit te werken.

6. Inventariseren van bijzondere soorten

Actie: Het inventariseren welke gegevens nog ontbreken voor een landsdekkend overzicht van soorten, het aanvullen van deze gegevens en het tegen kostprijs beschikbaar maken van de gegevens.

Stand van zaken: Het aanvragen van vergunningen en ontheffingen wordt eenvoudiger middels een interactieve, gebruiksvriendelijke site waarop bijvoorbeeld projectontwikkelaars via een digitaal stappenplan kunnen lezen over het vergunningen en -ontheffingsbeleid, over wie waar verantwoordelijk voor is en op welke plek gegevens te vinden zijn. De site is begin 2006 gereed gekomen en wordt beschikbaar via de algemene site www.minlnv.nl/natuurwetgeving. Daarnaast is een hieraan gekoppeld bestand gereed gekomen met gevalideerde informatie over alle 36.000 in Nederland voorkomende soorten (www.nederlandsesoorten.nl). Hiermee kunnen onder meer misverstanden over de juistheid van waarnemingen worden vermeden. De volgende stap, de aanpak van de aanvulling van de gegevens, wordt meegenomen bij de oprichting van een Gegevensautoriteit Natuur (zie ook punt 5),

7. Verminderen van bestuurlijke lasten en kosten van het bedrijfsleven

Actie: De kosten van de administratieve lasten van de natuurbeschermingswetgeving nader onderzoeken

Stand van zaken: Het onderzoek is nog niet gestart. Wel is met de AMvB art 75 FF-wet de groei van de bestuurlijke lasten en kosten van het bedrijfsleven voortvloeiend uit de Flora- en Faunawet verminderd. Verdere verbeteringen worden gerealiseerd door het stroomlijnen van de aanvraagprocedure en formulieren. Vanwege de fase waarin de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 zich bevindt zijn nog geen vergelijkbare resultaten te melden voor de Natuurbeschermingswet 1998. Bij de implementatie hiervan is de inzet ook gericht op het minimaliseren van bestuurlijke lasten en kosten. Ook de voorgenomen integratie van de beide natuurvergunningen in één omgevingsvergunning¹ zal op termijn bijdragen aan het verminderen van bestuurlijke lasten en kosten van het bedrijfsleven.

8. Uitwisselen van ervaringen met lidstaten

Actie: Het versturen van het IBO-rapport aan de collega-lidstaten en het organiseren van een congres tijdens het Nederlandse Voorzitterschap van de Europese Unie.

Stand van zaken: De Vogel- en Habitatrichtlijn worden uitgevoerd in alle Europese Lidstaten. Dit betekent dat geleerd kan worden van andere landen om zaken te vereenvoudigen en eenduidiger te maken. In dit verband zijn de vertaalde resultaten van het IBO onder de lidstaten verspreid. Daarnaast is er door Nederland een succesvolle Europese conferentie georganiseerd waarin is besproken wat de resultaten zijn van 25 jaar Vogelrichtlijn en wat de uitdagingen zijn voor de toekomst, en zijn afspraken gemaakt om de achteruitgang van biodiversiteit in 2010 te hebben gestopt. Tenslotte worden er, onder meer ter uitvoering van de motie Geluk (vergelijking jurisprudentie), twee onderzoeken gehouden om te kijken hoe de implementatie en vergunningverlening in de lidstaten zijn verzorgd en wat hiervan geleerd kan worden. De resultaten hiervan zullen dit voorjaar aan de Tweede Kamer worden gezonden.

---

¹ Vgl Voorontwerp wetsvoorstel algemene bepalingen omgevingsrecht, mei 2005

9. Evaluatie verbeteringstraject begin 2005

Actie: Het opstellen van een voortgangsrapport ten behoeve van de Europese evaluatie van de implementatie van de Vogel-en Habitatrichtlijn, inclusief knelpunten, in 2006.

Stand van zaken: Met het voortgangsrapport wordt dit jaar gestart, met gebruikmaking van de informatie die uit de implementatie van de IBO-acties is verkregen.

10. Implementeren artikel 6 Habitatrichtlijn

Actie: Het afronden van het wijzigingsvoorstel voor de Natuurbeschermingswet 1998.

Stand van zaken: Het wijzigingsvoorstel voor de wet is afgerond en in oktober 2005 in werking getreden. Ik heb de kamer in mei 2005 per brief geïnformeerd over de rechtsgevolgen voor aangemelde en aangewezen Natura 2000-gebieden.

11. Verbeteren coördinatie vergunningverlening

Actie: Inventariseren van de mogelijkheden om het vraagstuk van inhoudelijke coördinatie van de vergunningverlening voor de Natuurbeschermingswet 1998 bij verschillende bevoegde gezagen op te lossen, teneinde in 2004 een besluit te nemen hoe de inhoudelijke coördinatie kan worden versterkt

Stand van zaken: Deze actie was aangekondigd op basis van het toenmalig voorliggende wijzigingsvoorstel, waarbij werd uitgegaan van vergunningverlening bij verschillende bevoegde gezagen. In de uiteindelijk gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verloopt de vergunningverlening echter alleen via Provincies en het Rijk. In de wet is onder artikel 19 een coördinatieregeling opgenomen.

12. Concretiseren bepalingen en begrippen

Actie: Als handreikingen of beleidsregels geen of onvoldoende uitkomst bieden over de betekenis van bepalingen en begrippen, onderzoeken hoe deze kunnen worden verduidelijkt. Waar nodig de Europese Commissie verzoeken tot nadere richtsnoeren.

Stand van zaken: Op dit moment heb ik geen reden om aan te nemen dat de beschikbare en in voorbereiding zijnde handreikingen en beleidsregels niet voldoende duidelijkheid bieden. Ik zal dit meenemen bij de voorbereiding van de evaluatie van de Vogel-en Habitatrichtlijn in 2007.

13. Beperken belemmerende werking soortenbescherming

Actie: Als protocollen of nadere vrijstellingen voor de Flora-en faunawet de geconstateerde knelpunten onvoldoende verminderen, onderzoeken hoe de wet (op onderdelen) kan worden aangepast.

Stand van zaken: Sinds begin 2005 is een AmvB van kracht die voor verdere vereenvoudiging heeft gezorgd (zie ook actie 4). De eerste resultaten hiervan zijn erg bemoedigend, maar het is nog te vroeg om een oordeel te kunnen geven. Dit punt zal ik in het kader van evaluatie van de Flora-en faunawet in 2006 en de voorbereiding van de Europese evaluatie van de Vogel-en Habitatrichtlijn in 2007 meenemen.

14. Vereenvoudiging soortenbeschermingswetgeving

Actie: Bij de evaluaties van de Flora-en faunawet en de Natuurbeschermingswet onderzoeken wat de mogelijkheden voor vereenvoudiging van de regelgeving zijn.

Stand van zaken: De evaluaties zullen nog worden uitgevoerd.

15. Aanpassen bepalingen richtlijnen

Actie: Een goede voorbereiding op de Europese evaluatie van de Vogel-en Habitatrichtlijn, zodat Nederland goed beslagen ten ijs komt en voorstellen voor eventuele aanpassing met argumenten kracht kan bijzetten.

Stand van zaken: De evaluatie wordt op dit moment voorbereid. De door Nederland georganiseerde Europese Conferentie "25 jaar Vogelrichtlijn" heeft hier goede elementen voor geleverd en de komende tijd wordt dit voortgezet.